

та продумували логістику проведення. Така робота не лише активізувала навички командної взаємодії, але й формувала відповідальне ставлення до соціальних ініціатив, розвивала лідерський потенціал та здатність приймати колективні рішення в умовах обмеженого часу та ресурсів.

Загальна рефлексія сприяла усвідомленню кожним учасником власної ролі та внеску в досягнення спільного результату, дала змогу відчутти цінність взаємодопомоги, співпраці та взаємної підтримки в команді. Учасники змогли проаналізувати свої дії в командній взаємодії, визначити сильні сторони що, у свою чергу, підвищило рівень їхньої включеності та відповідальності за результат командної взаємодії.

Проведений тренінг дозволив учасникам усвідомити значення командної взаємодії в сучасному освітньому та соціальному середовищі; розвинути комунікативні та соціальні навички; сформувати довіру, взаємоповагу та підтримку у групі; підвищити готовність до ефективної участі у спільній діяльності; відчутти власну значущість у команді.

Kateryna Torkina

Doctor of Philosophy in Education and Pedagogy,
Head of the Department of Educational and Scientific Training,
Chair of the Scientific Society of Higher Education and Young Researchers,
Odessa Regional Academy of In-Service Education
Odessa, Ukraine

PRACTICAL EXPERIENCE IN IMPLEMENTING THE TRAINING «TEAM INTERACTION» WITH HIGH SCHOOL STUDENTS

Keywords: interactive, interactive technologies, team interaction, development of team interaction skills among high school students, high school students, technology.

Шерстньова Інна Вікторівна

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
м. Одеса, Україна

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Ключові слова: інтеграція, інтегроване навчання, критичне мислення, урок історії.

Освітній процес у Новій українській школі орієнтований на формування наскрізних умінь учнів, серед яких ключову роль відіграє вміння критично

мислити. Його зміст виходить за межі лише засвоєння знань, оскільки передбачає здатність аналізувати, інтерпретувати та оцінювати інформацію, відрізнити факти від суджень, надавати аргументовані висновки й висловлювати власну позицію. Водночас в умовах викликів воєнного стану, критичне мислення набуває значущості і як важливий чинник розвитку психологічної стійкості та адаптивності підлітків. В означеному контексті уроки історії є можливістю створення сприятливого середовища для розвитку критичного мислення, зокрема завдяки інтегрованому навчанню, застосування якого сприяє розширенню світогляду учнів та допомагає осмислювати сучасні події крізь призму історичного досвіду.

Державний стандарт базової середньої освіти (2020) визначає інтеграцію, як провідну ідею у сучасній освіті та виокремлює застосування педагогами у шкільній практиці інтегративного підходу у поєднанні з компетентнісним, особистісно орієнтованим і діяльнісним [1].

М.-Т. Шоловій зазначає, що інтегроване навчання – це система взаємопов'язаних дій учителя й учня, спрямованих на формування цілісного світогляду школяра через поєднання змісту різних освітніх галузей та навчальних предметів [4, с. 188]. Такий підхід розвиває здатність бачити взаємозв'язки між різними аспектами життя, що з часом перетворюється на стійку навичку і стає основою важливого життєвого вміння – критично осмислювати різноманітні ситуації.

На думку О. Топузова та Т. Пушкарьової, впровадження інтегрованого навчання відкриває широкі можливості для забезпечення якісної та конкурентоспроможної освіти, що є гарантією досягнення особистих життєвих цілей, джерелом творчого розвитку й самореалізації в суспільстві. Поєднання підходів із різних галузей знань стимулює учнів до новаторства, сприяє розвитку навичок критичного та інноваційного мислення, умінь розв'язувати проблеми і генерувати креативні рішення, як визначальних чинників розвитку сучасного світу [3, с. 7].

Наукові дослідження підкріплені педагогічною практикою викладання предметів громадянської та історичної освітньої галузі засвідчують, що інтегроване навчання є однією з найбільш ефективних освітніх технологій, зокрема і у розвитку критичного мислення, яка реалізується у різних моделях та формах:

- тематичне навчання – передбачає опрацювання тем, що об'єднують зміст кількох предметів або освітніх галузей (наприклад, дослідження, у фокусі якого історія, література, мова, мистецтво, географія тощо);
- проектне навчання – розробка міждисциплінарних проектів, спрямованих на розв'язання конкретних проблем чи завдань шляхом аналізу історичних подій,

постатей, пам'яток і культурних традицій, пов'язаних із певною місцевістю тощо;

- ситуативне навчання – ґрунтується на створенні наближених до реального життя навчальних ситуацій, що потребують використання знань і вмінь із різних дисциплін, спонукають учнів до дослідження культури, побуту та цінностей давніх народів [2, с. 25–26].

Вибір моделі та форми інтегрованого навчання визначається цілями, завданнями, змістом і специфічними умовами освітнього процесу. Спрямованість на розвиток критичного мислення при застосуванні інтегрованого навчання обумовлює і дотримання логічної структури уроку історії, задіяння інтеракції, диференціації, прийомів мотивації, стимулювання рефлексії. Важливо також забезпечити процес оцінювання навчальних досягнень учнів за критеріями, що охоплюють, зокрема рівень розвитку умінь аналізу, аргументації та рефлексії.

Отже, інтегроване навчання є дієвим засобом розвитку критичного мислення учнів, вимагає продуманого планування та узгодження цілей уроку із реальними потребами учнів. Відтак результативність уроку історії актуалізується завдяки фокусу на розвиток здатності учнів критично мислити в процесі вирішення міждисциплінарних завдань, що потребує застосування навичок аналізу, порівняння, узагальнення та оцінювання інформації, формулювання особистих міркувань.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України за №898 від 30.09.2020 р. URL: <https://lnk.ua/y4XBmxqVX>
2. Мороз П. В., Мороз І. В. Практика інтегрованого навчання учнів історії у 5-6 класах : методичні рекомендації. [Електронне видання]. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 123 с. URL: <https://lnk.ua/9erXrEoNp>
3. Пушкарьова Т. О., Топузов О. М. Інтегративно-діяльнісна педагогіка: монографія. Київ : Педагогічна думка, 2019. 304 с. URL: <https://lnk.ua/zeGkzMKer>
4. Шоловій М.-Т. І. Інтегроване навчання в початковій школі: теоретичний аспект. *Інноваційна педагогіка*. 2021. Вип. 35. С. 186–189. URL: <https://lnk.ua/Y4Q9dn749>

Науковий керівник: Шатайло Н. В., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри методики викладання і змісту освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

Inna Sherstneva

Master Student

Odessa Regional Academy of In-Service Education

Odesa, Ukraine

INTEGRATED LEARNING AS A MEANS OF DEVELOPING CRITICAL THINKING

Keywords: integration, integrated learning, critical thinking, history lesson.